

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: .....

Cím: Vagonlakók közt tizfokos hidegben

Uj Nemzedék

Forrás: .....

Bp. 24

1922. 4. 8.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

362.92

Hely

Idő

"1922"

Személy

Helyszám

Vagonlakók közt tizfokos hidegben

— Az Uj Nemzedék tudósítójától. —

Az emberi szomorúságnak hihetetlenül retentő képét láttam tegnap. A vagonlakókat viziteltam végig künn a Ferdinand-hidon túl. Ott vannak egymás mellett, három vágányra tolva a kocsik, olyan régen már, hogy a sínparák, amelyeken egyszer, egy felejthetetlen napon odakerültek, ujnyi vastagon vörösrre rozsdásodtak.

Intézze el mindenki a saját lelkiismeretével kötelességeit és mulasztásait. En csak a kor krónikása vagyok és jegyzem azt, amit láttam.

A berzsdásodott síneken veszteglő rozszant kocsik közt a jégtől ragyog az ut. A szállingó hópolyhek itt-ott fehér foltokat hintenek rá. A kocsik behuzott ajtai mellett mindenütt ott vesztegel az a bus, pár fókós létra, amely az emberi szállást hirdeti. Megkoptatjuk kísérőmmel, *Illyés Lajos Máv. főtiszttel* az első hajlék ajtaját. Otthon vannak, lassan elgördül a nehéz ajtó, felkapaszkodunk. A vagon közepén üzhely, lobogva ég benne a tűz. Körötte rendet keresően, össze-vissza minden. Itt szétszedett ágydarabok, ott egy asztal, mellette matracok olyan penészfoltokkal, mint egy-egy térkép. Megsántult, elhomályosult funeru szekrények, székek, főzőedények. Egy asztalon, a tüzhely közelében gyuródeszkán valami téztaféle. Ebédhez készülnek. Egy éjjeli szekrényen kis fakalitikában négy gubbaszkodó tyuk. Szomorú szemmel pislanak felém. A vagon kendőkre burkolt tulajdonosúja szenv-

telen egykedvűséggel beszélni kezd. — Augusztusban jöttünk Temesvárról. A férjem őrnagy, nem akarta letenni az esküt, különben is mint tényleges tisztet folytonosan mint kémet kezelték. Borzasztó volt, míg ideértünk. És most is! — sóhaj, fátyolos lesz a szeme, amint az összevissza holmik közt szétnéz.

— Három növendék kislányom van, lefagyott a kezük-lábuk ebben az irgalmatlan hidegben. És az enyém is — s elém tartja ormótlanra duzzadt vörös kezét, amelyen a széles aranykarikagyűrű mellett szép-tüzi gyémántkőves gyűrű huzódik meg boldogabb idők tanujaként.

A tüzhely mellett állunk és mégis, amint beszél, párafelhőket alkotva száll a lélegzet.

— A férjem vagy husz lakáskérvényt adott be, de a lakást mindig más kapta meg. Nem is hajléktalan menekültek, mint mi — mondja halkan, valami szörnyű nagy panasszal.

A következő kocsiiban két hölgy fogad. Itt már rend van. Ugy látszik, régebben jöttek. A kocsi eleje csinos, haboskőrös butorral hálósobának van berendezve, a másik rész konyha. A két ágy fejénél, hogy fenntartsa kicsit a bebecsapódó szelet, paraván áll. Valamikor hármas nagy tükör lehetett, de az utazás és menekülés viszontagságai közben eltört a tükör. Most az üres keretek képeslapokkal vannak tele. Valamennyi tájkép, Tiszántult és Erdélyország hegyét-völgyét mutatja.

— A nyáron jöttünk már, júliusban — mondja az egyik hölgy. Utközben a férjem is, én is vérhast kaptunk a melegben. A hugom — a mellette álló fájdalmas mosolyú fia-

tal lanyra mutat — állott bennünket. Végre megérkeztünk, azt hittük jön a megváltás. És itt! Azt kérdezik miért jöttünk!

Elesuklik a hangja. A legszomorubb emberi hajlékban csend lesz. Nagyön szegyenlem magam azok helyett, akik ezt a kérdést valaha az ilyen szerencsétlenekkel szemben kimondták.

— Megmondhatom nekik, — folytatja — azok a megaláztatások, gyótródések, bizonytalanságok, amelyeket ott, — megrázza a fejét, úgy teszi hozzá határozottan — inkább a halál! — Meg aztán a férjem Máv tisz. Husz éve szolgál. Most ott hagyja? Mihez kezdjen, új életet új emberek, új viszonyok között? Elég nehezen jöttünk, ott maradt az édes anyánk és mindenki, akit szerettünk.

— En varrok, — válaszolja kérdésemre a huga. — élni kell. A felső

ruha varrást tanultam ki még Aradon. Itt folytatom. A vagonlakóknak varrok, meg az ismerőseiknek, akik elhívják.

A tüzhely mellé állított varrógépben most is kiszabott ruha vár a száguldó türe. — naszkodnak aztán mind a ketten. — Minden holmink tönkremegy ebben a hidegben a fűtéstől párás levegőben. Tessék nézni, — csupa zuzmara az egész kocsi belseje.

Csakugyan. Ez az a különös színű patina, amit már az előbbi vagonban is megcsodáltam.

A többi kocsiiban is szomorúság a lakótárs. Találkozom vármegyei főjegyző családjával, vagonjuk sarokában zongora, néhány hervatag palma. Itt-ott selymesszőri cicák is akadnak, de legszomorubbak a kis-

gyermekék, akik elfagyott kezekkel-lábakkal, guggolnak a tüzhely mellett.

Az utolsó vagonban tépett ruhája, csapozthaju ősz asszony fát fűrészel. Megkérdezem, mikor érkeztek. Rám néz, bus szemében az értelem alig pislogó fénye.

— Mi... mi... 1910-ben jöttünk. Összenézek kísérőmmel, fájdalmas ijedtséggel.

— Azaz, — veszi észre magát, — mit is beszélek. Huszban jöttünk. Olyan régen van már, — csuklik el a hangja. — olyan retentő régen!... És törülgeti szaporán egyre sűrűbben csurgó könnyeit.

... Igy láttam Budapest, a Nyutati pályandvar külső vágányain, 1922 februárjában, tizfokos hidegben a szítaló hópolyhek fátyolán át.